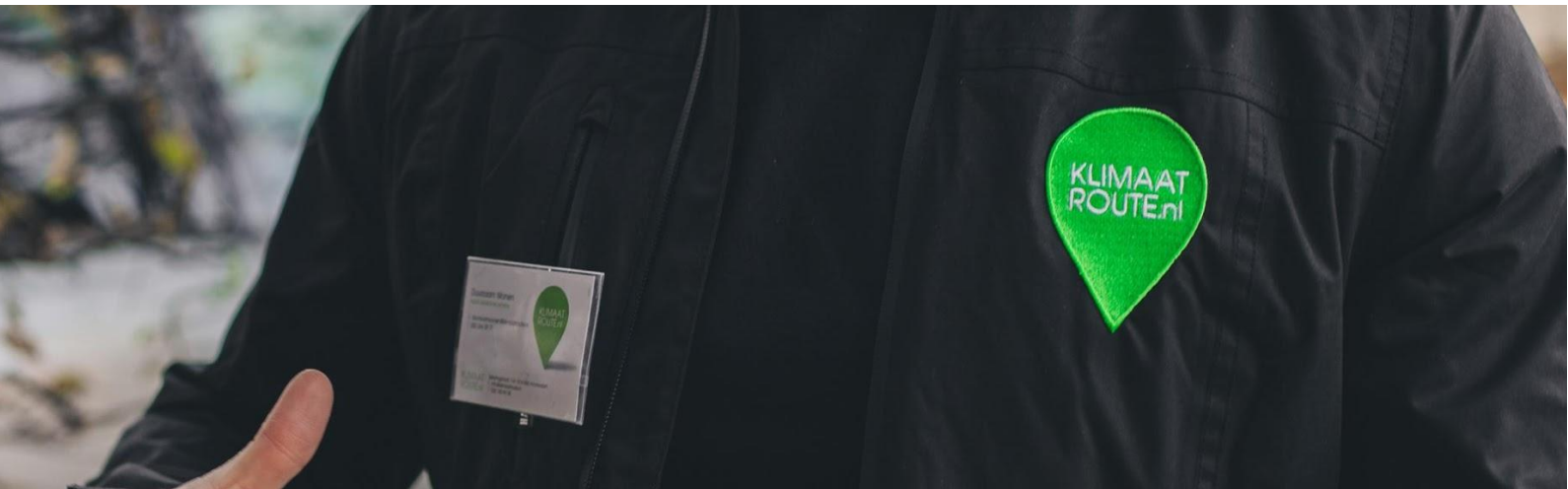


Voortgangsrapportage 2

Uitvoering RRE activiteiten Klimaatroute



GEMEENTE LEIDEN

Contactpersoon gemeente: Lucille Klaassens
Projectleider Klimaatroute: Annelot Beenhakker
Datum: 8 juni 2021

INHOUDSOPGAVE

AANLEIDING	3
DOEL	3
DE DUURZAAM WONEN AANPAK	3
PROJECTRESULTATEN	4
UITGEGEVEN ENERGIEADVIEZEN	5
- Merenwijk	6
- Stevenshof	8
OFFERTETRAJECTEN	9
- Verdeling offertetrajecten	10
GEREALISEERDE MAATREGELLEN (ACTIVATIES)	11
BIJLAGEN	13
- 1 Merenwijk - Bespaarpotentieel uitgegeven energieadviezen per woningtype	13
- 2 Stevenshof - Bespaarpotentieel uitgegeven energieadviezen per woningtype	14

RRE VOORTGANGSRAPPORTAGE KLIMAATROUTE - GEMEENTE LEIDEN

In juli 2020 is Klimaatroute gestart met de RRE activiteiten binnen de Omgevingsdienst West Holland. Doel van de RRE is om huiseigenaren te helpen energie te besparen. Klimaatroute geeft hier invulling aan door de nadruk te leggen op de opvolging van een energieadvies. Middels een proactieve klantbenadering worden woningeigenaren aangespoord tot de daadwerkelijke uitvoering van energiebesparende (of opwekkende) maatregelen. Het uiteindelijke doel van de dienstverlening is dan ook het “activeren” van de woningeigenaar, oftewel het omzetten van het advies in de praktijk. In deze rapportage wordt een overzicht gepresenteerd van de resultaten en bevindingen van de RRE activiteiten van Klimaatroute in de gemeente Leiden.

AANLEIDING

In juli 2020 ontvingen alle woningeigenaren binnen de projectregio een tegoedbon t.w.v. 70 euro. Aanleiding voor de tegoedbon is de positieve beschikking als reactie op de gezamenlijke RRE aanvraag voor de gemeenten Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Nieuwkoop, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude. De tegoedbon zet concreet aan tot het treffen van maatregelen doordat de woningeigenaar een tegemoetkoming in de kosten kan ontvangen voor eenvoudig zelf uit te voeren kleine maatregelen of voor een adviestraject met intensieve begeleiding bij vervolgstappen voor verduurzaming van de eigen woning. Klimaatroute is verantwoordelijk voor de uitvoering van de laatste optie, het adviestraject. Bewoners worden hiertoe actief benaderd door adviseurs van Klimaatroute, die deur-aan-deur gaan om bewoners te enthousiasmeren voor en te informeren over het adviestraject energiebesparing.

DOEL

Het doel van de RRE activiteiten van Klimaatroute is drieledig:

1. Het creëren van bewustwording en activatie bij woningeigenaren binnen de Omgevingsdienst West Holland op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking;
2. Het informeren van particuliere woningeigenaren over de geldende wet,- en regelgeving omtrent energiebesparing;
3. Het bepalen en monitoren van besparingspotentieel, interesse vanuit de doelgroep en gerealiseerde reductie.

DE DUURZAAM WONEN AANPAK

De wijkaanpak van Klimaatroute vormt het startpunt van het adviestraject van Klimaatroute. Kort na ontvangst van de bewonersbrief komt een adviseur van Klimaatroute deur aan deur om bewoners te enthousiasmeren voor het verduurzamen van de woning. Geïnteresseerde bewoners kunnen direct deelnemen en gaan naar de eerste stap van het project – energieadvies!

Het energieadvies wordt aan de deur opgesteld. De adviseur maakt hierbij gebruik van een nieuwe adviessoftware die speciaal is ontwikkeld voor particuliere woningen. De software genereert een 3D-model van de woning op basis van BAG data, satellietbeelden, hoogtekarten, het bouwjaar en het woningtype. Om het advies verder te specificeren kunnen bewoners aangeven wat ze al hebben uitgevoerd, en wat ze het belangrijkste vinden bij het verduurzamen van hun woning. Na het opstellen

van de energiescan wordt er een telefonisch terugbelafpraak gemaakt. Alle uitgebrachte adviesrapporten worden telefonisch toegelicht en besproken in een adviesgesprek.

PROJECTRESULTATEN

De wijkacties van Klimaatroute in Leiden zijn specifiek gericht op grondgebonden koopwoningen zonder monumentale status. De acties zijn opgesplitst in twee bezoeken; de eerste vond plaats in november en betrof circa 6.000 woningen in de wijken Merenwijk en Stevenshof. De tweede bezoeken in maart betrof ruim 2.400 woningen en was meer verspreid over verschillende districten in de gemeente, voornamelijk Boerhaavedistrict, Leiden Noord, Roodenburgerdistrict en Bos- en Gasthuisdistrict. Een deel van de woningen uit de tweede bezoeken is echter niet benaderd in verband met lokale duurzaamheidsinitiatieven (postcodes 2333 en 2334) en omdat hier relatief veel huurwoningen zijn aangetroffen die niet in aanmerking komen voor RRE-gerelateerde activiteiten.

In totaal hebben de bezoeken van Klimaatroute in november en maart geresulteerd in **1.910 adviestrajecten**, waarvan **892 in Merenwijk** en **598 in Stevenshof**. Alle aangeschreven woningen zijn ten minste twee keer benaderd door Klimaatroute. De resultaten van de deur-aan-deur acties zijn weergegeven in de tabellen hieronder. De conversiegegevens zijn berekend op basis van het aantal uitgevoerde energiescans als percentage van het aantal bereikte woningen. Een woning is bereikt als er ten minste één keer is aangebeld.

Status	MERENWIJK		STEVENSHOF		OVERIG	
	Aantal	Conversie	Aantal	Conversie	Aantal	Conversie
Dichte deur	500	16%	520	18%	385	22%
Geen interesse	1.317	41%	1.303	46%	623	35%
Kleine maatregelen	218	7%	188	7%	143	8%
Ongelegen	189	6%	139	5%	119	7%
Overig	84	3%	40	1%	84	5%
Scan uitgevoerd	892	28%	592	21%	426	24%
Eindtotaal	3.200	100%	2.814	100%	1.780	100%

Veel Leidenaren hebben enthousiast gereageerd op de deur-aan-deur acties. Gemiddeld genomen heeft 1 op de 4 aangeschreven woningeigenaren een energieadvies ingewonnen bij Klimaatroute. Dit resultaat is mede te danken aan de timing van de acties in de eindfase van de RRE. Bewoners die de tegoedbon nog niet hadden verzilverd werden hiertoe aangemoedigd. Bewoners die geen energieadvies wilden werden bovendien aangespoord om de bon te gebruiken voor kleine energiebesparende maatregelen.

Daarnaast is de communicatiestroom richting bewoners voorspoedig verlopen. De aankondigingsbrief werd kort voor de start van de activiteiten van Klimaatroute verspreid, waardoor bewoners goed op de hoogte waren van de actie en in veel gevallen de tegoedbon en/of de energierekening al hadden klaarliggen.

Alle aangeschreven woningen zijn ten minste twee keer benaderd door Klimaatroute. Hierbij is er in ruim 19% van de contactpogingen een dichte deur aangetroffen. Voor bewoners die dit jaar niet mee hebben gedaan of ons gemist hebben biedt de verlenging van de RRE mogelijk nog kansen om alsnog een advies te ontvangen.

Redenen voor geen advies

Net als in andere gemeenten kiest een deel van de Leidenaren ervoor om geen adviestraject te starten. Zowel voor de gemeente als voor Klimaatroute is het waardevol om te weten welke redenen ten grondslag liggen aan deze keuze. Zoals onderstaande tabel laat zien wordt er in veel gevallen geen specifieke redenen opgegeven voor het afwijzen van het energieadvies. Dit duidt doorgaans op een algemene desinteresse in huis-aan-huis bezoeken. Een andere veelgehoorde reden is dat bewoners al vergaande stappen hebben ondernomen ter verduurzaming van de woning. Daarnaast spelen ouderdom en zaken als verhuizing of reeds ingewonnen adviezen een rol. Een volledig overzicht van de redenen voor geen interesse is weergegeven in onderstaand overzicht.

Reden voor geen interesse			
Reden	Aantal	Percentage	
Al scan gehad	95	3%	
Geen budget	112	3%	
Geen specifieke reden	1.471	45%	
Kiest voor kleine maatregel	182	6%	
Negatief tav gemeente	132	4%	
Ouderdom	274	8%	
Overig	64	2%	
Reeds verduurzaamd	762	23%	
Verhuizing	151	5%	
Eindtotaal	3.243	100%	

UITGEGEVEN ENERGIEADVIEZEN

Het bespaarpotentieel in de gemeente Leiden blijkt tot nu toe groot. Hoewel de resultaten per wijk erg verschillen, zijn er in veel geselecteerde districten nog ruime mogelijkheden voor het reduceren van de warmtevraag en/of het opwekken van de eigen energie. Onderstaande tabel laat zien wat het totale besparingspotentieel voor alle adviezen die er in de gemeente zijn uitgevoerd.

Bespaarpotentieel totaal					
Plaats	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Uitgangssituatie	1.910	5.750.419	2.985.652	7.807.735	€4.064.403
Potentiële besparing	1.910	-631.592	-1.659.927	-2.982.454	-€1.554.572
Eindtotaal	1.910	5.750.419	2.985.652	7.807.735	€4.064.403

*Zowel kWh reducties als meer verbruik door Warmtepompen is in dit cijfer verwerkt

De gezamenlijke CO₂ uitstoot van de 1.910 woningen is op dit moment **7.807.735 kg**. Bij implementatie van alle geadviseerde energiebesparende maatregelen kan er in potentie een **CO₂ reductie van 2.982.454 kg** gerealiseerd worden. Dit komt overeen met een dalingspercentage van **38,2%** ten opzichte van de uitgangssituatie.

De totale verbruiks- en besparingscijfers zijn een optelsom van alle geadviseerde maatregelen in de eerder genoemde projectregio's. In de tabel hieronder is terug te zien welke maatregelen er geadviseerd zijn, inclusief de frequentie per maatregel.

Maatregelen	Aantal	Besparing				Investering
		kWh	m ³	CO ₂ kg.	€ Incl BTW	€ Incl BTW
Gevelisolatie	459	-	-113.206	-179.489	-€95.869	€795.932
Dakisolatie	690	-	-110.668	-175.700	-€93.727	€3.938.663
Vloerisolatie	682	-	-122.893	-196.088	-€104.115	€1.669.173
HR++ glas	1.115	-	-208.531	-329.344	-€176.550	€7.462.735
Zonnepanelen	1.201	-2.913.258	-	-1.532.374	-€690.995	€4.671.419
HR-Ketel	173	-	-18.695	-29.950	-€15.843	€320.233
Hybride WP	624	776.838	-287.013	-51.178	-€58.424	€2.028.778
Ventilatie WP	654	1.229.237	-482.141	-125.811	-€116.164	€1.275.300
Combinatie WP	170	275.591	-109.105	-29.825	-€26.900	€939.899
Zonneboiler	1.247	-	-207.675	-332.696	-€175.987	€3.613.202
	7.015	-631.592	-1.659.927	-2.982.454	-€1.554.572	€26.715.334

Voor een specifiek inzicht in het bespaarpotentieel op wijkniveau zijn bovenstaande gegevens verder uitgesplitst voor de wijken Merenwijk en Stevenshof. Dit zijn zijn wijken die in een aantal opzichten erg van elkaar verschillen. Zo varieert de woningvoorraad in Merenwijk van jaren '70 tot jaren '90, terwijl het merendeel van de woningen in Stevenshof niet ouder is dan 1988. Daarnaast is er in Stevenshof stadsverwarming aanwezig, terwijl de woningen in Merenwijk voornamelijk (nog) verwarmd worden met aardgas. Om de verschillen goed te kunnen duiden worden de resultaten voor beide wijken hieronder afzonderlijk gepresenteerd.

Merenwijk

Ten opzichte van Stevenshof zijn er in Merenwijk nog ruime mogelijkheden voor het reduceren van de warmtevraag en het opwekken van de eigen energie. Dit geldt voornamelijk voor de wat oudere woningen. Onderstaande tabel laat zien wat het totale bespaarpotentieel is van de uitgevoerde energieadviezen ten opzichte van de uitgangssituatie. Op verzoek van de energiecoaches van Duurzame Energie Merenwijk zijn deze data bovendien verder uitgesplitst per woningtype. Een overzicht hiervan is terug te vinden in Bijlage 1.

MERENWIJK - BESPAARPOTENTIEEL					
	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Uitgangssituatie	892	2.621.320	1.461.770	3.720.569	€1.925.977
Besparing	892	-317.619	-812.123	-1.467.344	-€762.663
Nieuwe situatie	892	2.303.701	649.647	2.253.225	€1.163.314

*Zowel kWh reducties als meer verbruik door Warmtepompen is in dit cijfer verwerkt

De gezamenlijke CO₂ uitstoot van de 892 woningen is op dit moment **3.720.569 kg**. Bij implementatie van alle geadviseerde energiebesparende maatregelen kan er in potentie een **CO₂ reductie van 1.467.344 kg** gerealiseerd worden. Dit komt overeen met een dalingspercentage van **39,4%** ten opzichte van de uitgangssituatie.

De totale verbruiks- en besparingscijfers zijn een optelsom van alle geadviseerde maatregelen in de eerder genoemde projectregio's. In de tabel op de volgende pagina is terug te zien welke maatregelen er geadviseerd zijn, inclusief de frequentie per maatregel.

Maatregelen	Aantal	Besparing				Investering
		kWh	m3	CO2 kg.	€ Incl BTW	€ Incl BTW
Gevelisolatie	299	-	-78.559	-125.499	-€66.561	€521.595
Dakisolatie	494	-	-70.782	-113.171	-€59.974	€2.820.420
Vloerisolatie	441	-	-63.491	-101.542	-€53.798	€1.106.014
HR++ glas	545	-	-88.648	-142.014	-€75.122	€3.800.437
Zonnepanelen	563	-1.348.172	-	-709.138	-€319.630	€2.221.766
HR-Ketel	53	-	-6.048	-9.689	-€5.125	€97.349
Hybride WP	272	377.570	-140.732	-26.851	-€29.442	€919.308
Ventilatie WP	286	546.364	-210.037	-49.092	-€48.020	€557.700
Combinatie WP	64	106.618	-42.924	-12.684	-€11.013	€354.200
Zonneboiler	690	-	-110.901	-177.663	-€93.979	€2.110.259
	3.707	-317.619	-812.123	-1.467.344	-€762.663	€14.509.049

Voor veel woningen in de Merenwijk geldt dat er nog ruime mogelijkheden zijn om de warmtevraag te beperken door de isolatie van de thermische schil te verbeteren. Om in de komende jaren over te gaan op een warmtenet is het terugdringen van de warmtevraag door het toepassen van energetische woningverbeteringen noodzakelijk. De tabel laat zien dat er in circa **48%** van de bereikte woningen nog mogelijkheden zijn om gevel-, dak- en vloerisolatie en HR++ glas toe te passen.

Een tweede aandachtspunt voor gasloos wonen is dat de woningen meer elektriciteit gaan gebruiken en ook elektriciteit gaan terugleveren aan het net door de plaatsing van **zonnepanelen**.

Bovenstaande cijfers tonen aan dat ongeveer 63% van de 'gescande' woningen een geschikt dak heeft voor het plaatsen van zonnepanelen.

Stevenshof

Het merendeel van de woningvoorraad in Stevenshof (en een gedeelte Fortuinwijk) dateert van eind jaren '80 en jaren '90, en is daarmee relatief nieuwer dan de woningvoorraad in Merenwijk. Onderstaande tabel laat zien wat het totale bespaarpotentieel is van de uitgevoerde energieadviezen in Stevenshof ten opzichte van de uitgangssituatie. Op verzoek van de wijkambassadeur van de Stevenshof zijn deze data verder uitgesplitst per woningtype. Een overzicht hiervan is terug te vinden in Bijlage 2.

STEVENSHOF - BESPAARPOTENTIEEL					
Plaats	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Uitgangssituatie	598	1.792.735	809.780	2.240.247	€1.179.719
Besparing	598	-294.571	-395.719	-783.311	-€404.745
Nieuwe situatie	598	1.498.164	414.061	1.456.936	€774.974

*Zowel kWh reducties als meer verbruik door Warmtepompen is in dit cijfer verwerkt

De gezamenlijke CO₂ uitstoot van de 598 woningen is op dit moment **2.240.247 kg**. Bij implementatie van alle geadviseerde energiebesparende maatregelen kan er in potentie een **CO₂ reductie van 783.311 kg** gerealiseerd worden. Dit komt overeen met een dalingspercentage van **34,9%** ten opzichte van de uitgangssituatie. De totale verbruiks- en besparingscijfers zijn een optelsom van alle geadviseerde maatregelen in de eerder genoemde projectregio's. In de tabel hieronder is terug te zien welke maatregelen er geadviseerd zijn, inclusief de frequentie, besparing en investering per maatregel.

Maatregelen	Aantal	Besparing				Investing
		kWh	m3	CO2 kg.	€ Incl BTW	€ Incl BTW
Gevelisolatie	52	-	-13.256	-20.467	-€11.207	€84.251
Dakisolatie	39	-	-5.996	-9.282	-€5.070	€192.671
Vloerisolatie	73	-	-9.854	-15.261	-€8.332	€149.078
HR++ glas	371	-	-51.804	-79.032	-€43.761	€2.319.072
Zonnepanelen	392	-928.526	-	-488.405	-€220.407	€1.421.675
HR-Ketel	60	-	-5.147	-8.246	-€4.362	€110.684
Hybride WP	142	133.083	-49.265	-8.921	-€10.090	€464.232
Ventilatie WP	227	433.104	-164.314	-35.418	-€36.215	€442.650
Combinatie WP	52	67.768	-25.816	-5.712	-€5.756	€287.000
Zonneboiler	404	-	-70.267	-112.567	-€59.545	€1.127.644
	1812	-294.571	-395.719	-783.311	-€404.745	€6.598.959

De **isolatiewaarde** van de woningvoorraad in Stevenshof is aanzienlijk beter dan in Merenwijk. In circa 29% van de uitgegeven adviezen zijn er nog mogelijkheden om isolatiemaatregelen toe te passen. Hierbij gaat het in de meeste gevallen om het vervangen van enkel of dubbel glas naar HR++ glas. Gezien de hoge investering kiezen woningeigenaren er doorgaans voor om deze maatregel pas te realiseren als de huidige beglazing en/of de kozijnen aan vervanging toe zijn.

In Stevenshof zijn de meeste woningen aangesloten op een warmtenet. Dit maakt dat deze voorraad bouwkundig al voor een groot deel geschikt is voor "all electric". **Warmtepompen** bieden hier een oplossing voor het efficiënt toepassen van geheel elektrische oplossingen. Tot slot is er in Stevenshof nog ruime potentie om de eigen energie op te wekken door het plaatsen van zonnepanelen. Ruim 65% van de woningen heeft een geschikt dak voor het plaatsen van zonnepanelen. Bewoners worden hiertoe aangemoedigd om gasloos wonen (nog) aantrekkelijker te maken.

OFFERTETRAJECTEN

Alle uitgebrachte energieadviezen worden door Klimaatroute opgevolgd met een telefonisch verdiepend adviesgesprek. Doel van dit gesprek is de geadviseerde maatregelen nader toe te lichten, eventuele aanpassingen door te voeren en om bewoners te activeren om aan de slag te gaan met ten minste één geadviseerde besparingsmaatregel. Wanneer bewoners tijdens het gesprek aangeven dat ze op korte termijn aan de slag gaan met het advies dan wordt dit geregistreerd als 'offertetraject'. Een offertetraject houdt in dat een bewoner een offerte heeft aangevraagd of de intentie heeft om dit op korte termijn (binnen drie maanden) te gaan doen.

Een deel van de bewoners heeft tijdens het adviesgesprek kenbaar gemaakt aan de slag te gaan met ten minste één geadviseerde maatregel. Van de 1.910 bewoners die een energieadvies hebben ontvangen zijn er **814 offertetrajecten van start gegaan voor 542 unieke woningen**. Dit betekent dat zo'n **28%** van de bewoners die een energieadvies heeft ontvangen ook daadwerkelijk op korte termijn aan de slag gaat met de implementatie van het advies. Een overzicht van de lopende offertetrajecten is weergegeven in de tabel hieronder.

Product	Aantal	BESPARING				Investering*
		kWh*	m3 gas	CO2 kg.	€	
Dakisolatie	66	-	-8.466	-13.461	-€7.171	€325.716
Gevelisolatie	117	-	-27.864	-43.947	-€23.589	€214.927
Vloerisolatie	167	-	-31.818	-50.515	-€26.947	€390.195
HR++ Glas	100	-	-18.053	-28.318	-€15.277	€638.105
Zonnepanelen	289	-751.804	-	-395.449	-€178.147	€1.399.327
Combinatie WP	8	17.404	-6.525	-1.299	-€1.389	€38.841
Hybride WP	21	34.344	-12.937	-2.631	-€2.763	€101.853
Ventilatie WP	35	43.391	-17.610	-5.387	-€4.601	€181.961
Zonneboiler	11	-	-2.155	-3.453	-€1.826	€39.658
Eindtotaal	814	-656.665	-125.429	-544.460	-€261.711	€3.330.583

Het relatief hoge aantal offertetrajecten is in deze fase extra opvallend gezien de huidige omstandigheden rondom corona. Hoewel veel mensen momenteel in onzekere tijden leven, hebben de deur-aan-deur acties ertoe geleid dat bewoners in deze periode toch aan de slag zijn gegaan met ingrijpende duurzaamheidsmaatregelen. Voor het behalen van de RRE projectdoelstelling is dit een veelbelovende ontwikkeling!

Verdeling offertetrajecten per wijk

Het aantal geregistreerde offertetrajecten is echter niet evenredig verdeeld over de aangeschreven wijken. Zo ligt het aantal offertetrajecten in wijken met een relatief oude woningvoorraad (niet nieuwe dan de jaren '70) beduidend hoger dan in nieuwere wijken. Zoals de cijfers hieronder laten zien wordt deze bevinding bevestigd door de vergelijking van de offertetrajecten in Merenwijk en Stevenshof.

Product	Aantal	OFFERTETRAJECTEN MERENWIJK				Investering*
		kWh*	m3 gas	CO2 kg.	€	
Dakisolatie	43	-	-4.705	-7.530	-€3.987	€206.895
Gevelisolatie	76	-	-19.155	-30.252	-€16.217	€143.289
Vloerisolatie	98	-	-15.109	-24.002	-€12.797	€230.109
HR++ Glas	48	-	-8.998	-14.397	-€7.625	€320.913
Zonnepanelen	128	-336.119	-	-176.799	-€79.686	€638.781
Combinatie WP	4	10.413	-3.988	-912	-€903	€19.178
Hybride WP	8	13.190	-4.982	-1.043	-€1.083	€39.640
Ventilatie WP	16	12.084	-4.664	-1.116	-€1.078	€80.662
Zonneboiler	7	-	-1.299	-2.082	-€1.101	€24.975
Eindtotaal	428	-300.432	-62.901	-258.131	-€124.476	€1.704.441

In Merenwijk zijn er **428 offertetrajecten** gestart voor **367 unieke woningen**. Dat betekent dat 367 bewoners hebben aangegeven op korte termijn aan de slag te gaan met ten minste één geadviseerde maatregel. Dat komt overeen met circa 41% van alle 892 bewoners die een adviestraject zijn gestart.

Vergeleken met Merenwijk ligt het aantal offertetrajecten in Stevenshof aanzienlijk lager. In deze wijk zijn er **173 offertetrajecten** gestart voor **153 unieke woningen**. Dit aantal komt overeen met een percentage van circa 26%.

De verschillen tussen beide wijken bevestigen de eerdere bevindingen: de woningvoorraad in Stevenshof is relatief nieuw, waardoor de besparingsmogelijkheden beperkter zijn dan in Merenwijk. Dit zie je ook terug in onderstaande tabel: gezien de isolatiewaarde van de woningvoorraad in Stevenshof is het aantal offertetrajecten voor isolatiemaatregelen hier beperkt. De offertetrajecten hebben hier voornamelijk betrekking op bijvoorbeeld het na-isoleren van de spouw of het vervangen van (bestaand dubbel) glas naar HR++ glas. De meeste deelnemers aan het energieadvies in

Stevenshof kiezen ervoor om maatregelen te treffen voor het opwekken van de eigen energie: de helft van de geregistreerde offertetrajecten betreft een offerteaanvraag voor zonnepanelen.

OFFERTETRAJECTEN STEVENSHOF						
Product	Aantal	kWh*	m3 gas	CO2 kg.	€	Investering*
Dakisolatie	8	-	-951	-1.433	-€803	€41.109
Gevelisolatie	12	-	-2.676	-4.031	-€2.259	€23.642
Vloerisolatie	18	-	-2.773	-4.193	-€2.341	€39.458
HR++ Glas	37	-	-4.676	-6.900	-€3.942	€228.294
Zonnepanelen	88	-214.033	-	-112.582	-€50.696	€398.611
Combinatie WP	1	1.224	-466	-102	-€103	€5.099
Hybride WP	3	3.040	-1.161	-261	-€261	€14.547
Ventilatie WP	4	4.148	-1.597	-377	-€367	€19.629
Zonneboiler	2	-	-476	-763	-€404	€7.120
Eindtotaal	173	-205.621	-14.776	-130.642	-€61.175	€777.510

GEREALISEERDE MAATREGELEN (ACTIVITIES)

De ervaring van Klimaatroute leert dat het geven van advies niet voldoende is om tot daadwerkelijk gerealiseerde maatregelen te komen. Daarom worden alle deelnemers aan het energieadvies regelmatig benaderd om het onderwerp “top-of-mind” te houden. Dit wordt ook wel de **monitoringsfase** genoemd. De monitoringsgesprekken zijn erop gericht om de lopende adviestrajecten nauwgezet te volgen en om bewoners waar nodig te voorzien van extra hulp bij het aanvragen van subsidie, het kiezen van betrouwbare leveranciers of het beoordelen van offertes. Het resultaat van een Klimaatroute project laat zich derhalve uitdrukken in daadwerkelijk uitgevoerde maatregelen en concrete CO2 reductie, ook wel ‘**activaties**’ genoemd. De tabel hieronder laat zien welke maatregelen reeds geïmplementeerd zijn.

BESPARING						
Product	Aantal	kWh*	m3 gas	CO2 kg.	€	Investering*
Dakisolatie	3	-	-490	-785	-€415	€18.848
Gevelisolatie	14	-	-4.158	-6.660	-€3.523	€28.909
Vloerisolatie	22	-	-3.821	-5.919	-€3.231	€54.553
HR++ Glas	16	-	-2.124	-3.403	-€1.800	€106.574
Zonnepanelen	34	-94.472	-	-49.692	-€22.352	€173.276
Eindtotaal	89	-94.472	-10.593	-66.460	-€31.322	€382.161

Hoewel de monitoringsfase in de gemeente Leiden pas recentelijk van start is gegaan, zijn er tot op reeds **89 activiteiten** geregistreerd voor **80 unieke woningen**. Van deze activiteiten zijn er **57 in de Merenwijk gerealiseerd, 24 in de Stevenshof en 8 in overige districten**. In totaal is er door deze woningeigenaren een totaal bedrag geïnvesteerd van ruim **€382.161,-** aan energiebesparende producten. Hiermee wordt op jaarbasis **66.460 kg CO₂** gereduceerd.

In de komende maanden wordt het monitoringstraject in de gemeente Leiden verder opgeschaald. Alle deelnemers worden telefonisch benaderd om na te gaan of en waar extra hulp gewenst is. De resultaten van de monitoringsrondes zullen in de volgende voortgangsrapportage, najaar 2021, opnieuw in kaart worden gebracht.

VERVOLG VAN HET PROJECT

In het RRE project heeft Klimaatroute 1.910 energieadviezen uitgegeven in de gemeente Leiden. Met de verlenging van de RRE zijn er nog mogelijkheden om het resterende budget in te zetten. Hoewel de communicatiebudgetten een beperkende factor zijn, onderzoekt Klimaatroute graag in samenspraak met de gemeente en ODWH welke kansen er nog liggen om de projectactiviteiten in Leiden dit jaar nog uit te breiden. De evaluatie die gepland staat op 15 juni 2021 biedt daar ruimte voor.

Daarnaast heeft de gemeente Leiden bezwaar aangetekend op de RREW-aanvraag. Indien dit bezwaar wordt ingewilligd dan is het mogelijk om naast woningeigenaren ook huurders te begeleiden bij de verduurzaming van de woning. Hiervoor heeft Klimaatroute het energieadvies 'light' ontwikkeld, waarbij de nadruk wordt gelegd op kleine energiebesparende maatregelen en "gedragsmaatregelen". Naast het advies ontvangen bewoners een voucher die ze direct aan de deur kunnen inwisselen voor de geadviseerde kleine maatregelen. Zo kan de bewoner dezelfde dag nog besparen op de energie is huis. Bij eventuele toekenning van de RREW kan deze werkwijze verder worden afgestemd met de gemeente.

Tot slot worden alle adviezen die binnen de RRE zijn uitgegeven continu gemonitord. Net als in deze rapportage zullen de geadviseerde, geoffreerde en uitgevoerde maatregelen op adresniveau gelogd en gerapporteerd blijven worden met alle bijbehorende reductiecijfers (kWh/m³/GJ/CO₂). De voortgang van deze trajecten zal in de eerstvolgende rapportage in het najaar 2021 aangeleverd worden. Indien de gemeente en/of andere betrokkenen een andere oplevertermijn voor ogen hebben dan is dat uiteraard bespreekbaar.

BIJLAGEN

1 Merenwijk - Bespaarpotentieel uitgegeven energieadviezen per woningtype

Merenwijk- Huidig verbruik per woningtype					
Plaats	Rapporten	kWh	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Appartement	6	6.447	7.127	14.809	€7.983
Hoekwoning	205	602.507	362.517	897.671	€464.923
Tussen- of geschakelde woning	644	1.872.286	996.787	2.581.675	€1.336.331
Twee-onder-één-kapwoning	24	92.244	60.555	145.529	€74.999
Vrijstaande woning	13	47.836	34.784	80.885	€41.742
Eindtotaal	892	2.621.320	1.461.770	3.720.569	€1.925.977

Merenwijk - potentiële besparing per woningtype					
Plaats	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Appartement	6	-2.189	-1.821	-4.069	-€2.045
Hoekwoning	205	-58.306	-189.251	-333.849	-€173.952
Tussen- of geschakelde woning	644	-273.089	-565.844	-1.049.381	-€543.693
Twee-onder-één-kapwoning	24	8.554	-32.672	-47.840	-€25.639
Vrijstaande woning	13	7.410	-22.535	-32.203	-€17.334
Eindtotaal	892	-317.619	-812.123	-1.467.344	-€762.663

*Zowel kWh reducties als meer verbruik door Warmtepompen is in dit cijfer verwerkt

2 Stevenshof - Bespaarpotentieel uitgegeven energieadviezen per woningtype

Stevenshof - Huidig verbruik per woningtype					
Plaats	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Appartement	4	5.534	2.701	7.238	€4.220
Hoekwoning	107	335.722	159.733	432.483	€227.162
Tussen- of geschakelde woning	477	1.418.971	629.665	1.755.102	€924.617
Twee-onder-één-kapwoning	10	32.508	17.681	45.425	€23.720
Eindtotaal	598	1.792.735	809.780	2.240.247	€1.179.719

Stevenshof - potentiële besparing per woningtype					
Plaats	Rapporten	kWh*	m3	CO2 kg	€ incl BTW
Appartement	4	-1.165	-837	-1.954	-€986
Hoekwoning	107	-56.227	-77.278	-151.906	-€78.716
Tussen- of geschakelde woning	477	-233.462	-307.518	-611.339	-€315.638
Twee-onder-één-kapwoning	10	-3.717	-10.086	-18.113	-€9.405
Eindtotaal	598	-294.571	-395.719	-783.311	-€404.745

*Zowel kWh reducties als meer verbruik door Warmtepompen is in dit cijfer verwerkt